

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára:
 Egész évre ..... 8 K
 Fél évre ..... 4 -
 Negyed évre ..... 2 -
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felélős szerkesztő:
OSZESZLY M. VICTOR.

Laptulajdonos és kiadó:
BALKANYI ERNŐ.

Keziratokat nem adunk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balkányi Ernő könyvkereskedésben Alsólendván.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A nyitlter sora egy korona.

Karácsonyi vásár.

Alsólendva, 1911. december 16.

Közeledik a kereszténység legnagyobb ünnepe s ez alkalomból mindenki azon töri a fejét, mivel kedveskedhet családtagjainak, rokonainak, jóbarátainak.

A szeretet ünneppén ajándékokkal lépünk meg azokat, kik kedvesek nekünk és kik bennünket is szeretnek. Ezeket az ajándékokat természetesen vásárolni kell, s ilyenkor rendkívül megnő a kereskedelmi forgalom.

Ez a legalkalmasabb időpont: figyelemzetni a magyar közönséget arra, hogy hazai iparcikkeit vásároljon. Szinte megijeszt a statisztikusoknak az az adata, hogy hazánkban a karácsonyi ünnepekre vásárolt iparcikkek után száz millió korona megy ki az országból. Ha ez a tömérdek pénz bent maradna az országban, ez a magyarságra nézve nagy áldás lenne. Kétezer nepszóló lehetne megépíteni, vagy fentartani belőle. Gondoljuk I. eg, hogy ez a hatalmas összeg száz gyárnak egy évi milliós forgalmat biztosítana. De mit jelent ez az összeg a népjelől, a munkások foglalkoztatása szempontjából? Hány munkásnak adnának ezek a gyárak kenyert, hány tervező mérnök talentumának szárnyakat, hány hivatalnoknak tisztes egzisztenciát? Szorgalom, munka mennyi vagyont halmozna föl s ez ismét milyen egészséges vállalkozásokat okozna.

De hát hogyan teremthetünk ipart? Mi mindnyájan, aki e sorokat írja, kiszedi, nyomtatja és aki olvassa, ugy teremthetünk ipart, ha a karácsonyi iparpártoltsunk magyar lesz. Ha a gyermekeinknek állított karácsonyfán se fény, se cscebecece, se ajándék nem lesz a külföldi ipar terméke. Eddig ugy volt, hogy csak a karácsonyfa német magyar földön, amit rákasztottak, az idegen volt. Vigyázzunk igaz magyar szívvel és lélekkel, hogy a Jézuska ajándéka magyar legyen. Mert csak egyszer marad-jon bent az a száz millió, amivel a külföldnek adozunk, eljönnek azok a gyárak ide. Hát ez hogyan lehet? Ugy, hogy a külföldi gyáros elvesztett klientélya megtartásáért a mi hazánk földén épít gyarat, ahol magyar kezek fognak dolgozni. Sohase örüljünk mi annak, hogy a buzanak, marhának idegenbe visszük; bizony jobb lenne, ha azt épp ily áron itthon, a mi fogyasztóknak emek meg.

A statisztikai adatok szomoruan illusztrálják azt a közömbösséget, melyet vevőközönségünk a hazai ipar pártolása tekintetében mutat. A folyó év első 9 hónapjában 14.195 millió korona értékű külföldi árt vásároltunk, a kivitt 11.651 millió kor. értékű áruval szemben. Évenként átlag 1800 milliót adunk a külföldnek, amelyből 1400 millió korona behozott iparcikkekre esik.

Tagadhatatlan, hogy a külföldi ipartól teljesen felszabadítani magunkat, még nem vagyunk képesek. Még mindig vannak egyes iparcikkek, melyek hazánkban még

nem állítanak elő, vagy amelyeket külföldről előnyösebben, vagy jobb minőségben szerzhethetnek be. Indokolatlan sovínymis volna a vevőközönséget ezek bojkottálására buzdítani. Nem lehet követelni, hogy a közönség valami szükségleti cikkről mondjon le csak azért, mert az itthon egyáltalán nem, vagy pedig nem megfelelő minőségben vagy árban állítatik elő.

Ellenben közös érdekünk szempontjából nem lehet eléggé ostorozni azt a hazafiatalanságot, hogy külföldi árt vásárol a magyar, amikor ugyanolyan, vagy tán még jobb árucikket ugyanolyan áron, vagy talán olcsóbban kaphat hazai gyárakból.

Nem bánomagsot, melyet ez esetben oly drágán fizetünk meg, minden áron meg kell törni. A magyar iparpártolás évenként 700 millióval gazdagítaná hazánkat s azért a számalángos hazafias felbuzdulások mellőzésével tettekkel kell az iparpártolást bizonyítani. Szervezkednie kell az egész társadalomnak, hogy magyar gyártmányt vásároljon.

De addig is, míg ez a szervezkedés ténnyé válnék, a most lezajló karácsonyi vásár alkalmával gondoljuk meg, hogy magyarok vagyunk; gondoljuk meg, hogy az a pénz, mely itthon marad, vagy legalább annak egy része, a pénz vándorlása közben ismét visszatér hozzánk, mert az itthon maradt pénz az általános jólét gyarapodásához vezet és ennek áldását e honnak minden lakósa megérzi, míg a külföldre került pénznek soha többé színt

Andrée.*)

Írta: Dr. GÁSPÁR FERENC.

Ma, amikor repülő embereket már a saját testi szemünkkel látjuk egyszer-másszor több száz méter magasságban feleltünk lebegni és amikor a kormányozható léghajókkal végrehajtott kísérletek már abba a stádiumba jutottak, hogy bizonyos összeg lefizetése ellenében a léggömb által felemelt „kupé”-ban egyszerre több utas repüljék egyik városból az attól néhány száz kilométernyire eső másik városba, akkor nem is tűnik olyan kivételnek, illetve olyan „örültesnek” az a gondolat, hogy az ember léghajóval kísérje meg az Északi Sark megközelítését.

De mástól eveziddel ezélt, amikor a léghajó kormányozhatósága még csak mérés álom volt, ennek a tervnek a végrehajtása — azaz annak a megkísérlése, hogy valaki keresztül repüljön az Északi Sark felé — bizony nemcsak vakmerő, hanem örültesen mérés felt volt.

Hiszen Barent, Parry, Franklin, Payer, Greely és Nares terve is vakmerő volt, életét kockáztató, szenvedésekkel és nélkülözésekkel teljes vállalkozás; Nansen és Cregin szánkirándulása a Sark felé szintén égvőlésé a tudományosjómj által előidéztet hősies elégsátságának. De repítve el-

júnt az évszázados problémának elérhetetlen színhelyére, ez már több a hősségégnél.

Nos, ez a tényt követte el Saloman August Andrée svéd mérnök, az Ur 1896. évében.

1895. február 13-án Andrée a stockholmi Tudományos Akadémia földrajzi osztályának ülésén tartott előadása alkalmával kinyilatkoztatta, hogy léghajón szándékot felreplüni az Északi Sarkhoz. Andrée szavaian ekkor már olyan sulya volt a svéd tudományos körökben, hogy meg sem ütöztek e kijelentésen, sőt Nordenekjöld, az „északkeleti átjáró hőse” kijelentette, hogy Andrée tervét teljes erejéből támogatja. A svéd nemzeti a legnagyobb rokonszennvel fogadta a mérés tervét és meg is kezdte erre a célra az adakozást. Maga a király, II. Oszkár, harmincezer koronát ajándékozott, egy másik tudománypártoló svéd ugyanezt az összeget ajánlotta fel.

Haszlatlan tiltakozott a túlmerész terv ellen az 1895. évi nemzetközi földrajzi kongresszus. Londonban és Greely amerikai tábornok, ugyanez, aki egy-két évvel előbb Nansen kirándulása ellen is tiltakozott az egész emberiség nevében, most is óvta Andrée-t is, meg a tudományos világot, de Andrée megmaradt a terve mellett, a svédek pedig adakoztak tovább.

Andrée tervé nem volt egészen új. Jóval előtte az amerikai Cheyne adott elő egy tervet a newyorki Földrajzi Társaság előtt, amelyben azt magyarázta, hogy miként remélné léggömb segítségével elérni az Északi Sarkot. A terv azonban olyan kalandol volt és olyan kevés komoly

alapot nyújtott, hogy nem is foglalkoztak vele. Ugyanígy járt az amerikai Sark-expedíció másadparancsnoka, akinek terve szerint nemzetközi megegyezés alapján egyszerre és ugyanegy időben a Sarkvidékek közel eső vidékekről több léggömb lenne felbocsátandó. Sőt közvetlenül Andrée előtt két francia, Besançon és Hermitte, adott elő közösen kidolgozott tervet a Sark elérése léggömb segítségével. A párisi Földrajzi Társaság azonban oly kevéssé vette figyelembe a franciák tervét, mint az amerikaiak Cheyneét.

Andrée azonban komolyan vette az egész tudományos világot. Andrée ugyanis ezt mondta: miután az eddigi kísérletek, hajóval vagy a hajókról elindult expedíciókkal elérni az Északi Sarkot, mind kudarcot vallottak, az Északi Sarkot pedig okvetlenül „egyszer már mégis fel kell fedezni”, emellogva nem marad hátra más, mint léggömbön eljutni oda.

1896. június 22-én kénzen volt a Spitzbergához tartozó Danok szigetén a ballont magába foglaló épülettel. Megtöltötték a léggömböt és várak a felszállásra alkalmas időt, illetve a megfelfúrt eréji déli szélét.

A gömb egykefontosabb berendezése az uszálykötél volt. Andrée ugyanis új tervet, hogy a gömböt erősitett gondola pereméről 3 fűtarab, egyenként 400 méter hosszú és összesen 3000 kilogramm sulyú kötéll legyen le. Miután számítás szerint a gömb átlag 250 méter magasságban fog lebegni, vagyis a legalacsonyabban szálló felhők alatti, tehát a három kötélből egyen-

*) A népszerű utirajz-íróknak legközelebb jelenik meg „A fehér ember útja” című új munkája, amelyből az alábbi részt nekünk közölné átgedte.

se látjuk, ha csak gazdasági termények áraként nem kerül vissza. Ezen a pénzben pedig már azért is kevés az áldás, mert a föld termékeire magunknak is nagy szükségünk van, és a gabona és marha kivétel — ha az érték befolyó pénz némileg segít is rajtunk — mégis sokkal nagyobb rák okoz azáltal, hogy előcsépi a nagy drágaságot, nyomorunk e kulförrását.

Sokkal jobb tehát kevesebb gazdasági produktumot exportálnunk és kevesebb iparcikket behoznunk. Az előbbi enyhíti a drágaságot, az utóbbi meg gazdagítja vagyunkunkat.

Ezt tartuk szem előtt mindig és mindenkor, különösen pedig a karácsonyi vásár alkalmával.

Karcolatok Slavóniáról.

III.

— Ha láttad Nápolyt, — mondja az olasz, — úgy megláthatod. Enz ezt megfordított: Ha csak egy napot is föltesz egy slavóniai horvat faluban, meghalsz.

Megölí az embert az a rengeteg piszkos és bűz, ami mindenütt éléd tart. Ilyen a kep ma. Istennel, hát hi lehetett akkor ezöltő 25 esztendő? Ha hű képzé festem a mai állapotokat állítom a régiekhez meg csak hasonlítani sem lehet.

A slavóniai horvát falu olyan, hogy abban egy csepp széprézeknek sem lehet felfedezni a nyomát. A piszkos, kopott lakóházak minden el, vagy szabály nélkül düllednek erre is, arra is. Az udvaron nyoma sincs a fának, az egy csupasz, gyepelűküllű tereg, a rófogó gicikló, agyoutura, gondozva, telve posnyokkal, sarral.

Sár mindenütt, párusúla a szennyel és ritkázó izléstelenséggel. Ezen azonban nem igen csodálkoztunk, mert a széprézek egy feltétlenül műveltség ember lelki tulajdona, ott pedig, hol kulturál, műveltséggel szó sem lehet; széprézeket hiába keresünk.

Az érköles rendszerint a műveltségű karöltve fejlődik. De ez nem zárja ki azt, hogy ahol nincs kultúra, ott érköles se legyen.

Egy horvát anekdót említek meg, melynek az az érdekessége, hogy megtörtént.

A szolgároló valami ügyes-bajos dologban kint járt egyik horvát faluban. A városotl messze csi a falu, sokáig tartott az elintézendő munka, meg a szélten rozsa nersz szinten póthathatatlant elvesztett. A magasság-szabályozás eszközésére szolgálókat volná Andree léggömbjénél a kötel-szalók.

ként 150 méter hosszú rész a földön, illetve a jégen fog hurocattani.

Az uszálókötélkel eleinte nem igen barátoktunk meg a tudósok, míg Andree megmagyarázta, hogy éppen az uszálókötélleken van az összes bizodalma, minden reménye és hogy az uszálókötéllel lesznek az Északi Sark problémájának megoldásában a vezérfontak. A szabadon lebegő leggömbök ugyanis nagy hátránya, hogy csak oly módon tartható meg állandóan ügyes magasságban, hogy emelkedés esetén kibocsátanak a gázból, amely esetenben az gázminőségű véglegesen elvész; süllyedés esetén pedig az erre a célra felvitt ballasztból (tehélesből) dobának ki részleteket, ami nersz szinten póthathatatlant elvesztett. A magasság-szabályozás eszközésére szolgálókat volná Andree léggömbjénél a kötel-szalók.

Magyarázata szerint az a következő módon történik. A kötéleknek mint automatikus onszabályozó és elvezethetőknél sulyuk kell miköndi. Ha a gömb az átlagosan veit és tervezett 250 méter magasságnál valamely előre nem látható okból, mondjuk a nap hevítése folytán beállott gázkitérjedés esetében magasabba emelkednek, akkor a sulyos kötélekből mikendelőtt bizonyos hosszúságú darabot kellene a földől felemelnie. Ebből azonban csak annyit emelhet fel amennyit a hordképessége megenged. Az egész kötélszálának a felemelésére, azaz oly magasra emelkedni, hogy a kötélek ne érjék a földet, arra a

tehet, hát iszik. Rakit. Aztán jökedve támad neki is, meg a kísérőjének is, hát odatáncolt a bírót.

A bíró — egy sztyukos rác — remegve jön elő. — Hozni fogsz ide nekünk két leányt, vagy asszonyt, akik velünk mulassanak, mert unatkoznak!

Az öreg kézséggel vállalkozik s csak egy óra múlva jön vissza.

— Uram, ha levágtatja is a fejemet, nem bánom, de nem mer egy leány sem ide jönni. Mert tetszik tudni, ok már megszokták, hogy ha ilyen poja mulatságon részt vesznek, hát haza is akarnak vinni valamit. Pedig akkor a szolgabíró ur aigája le nem csukatta őket... De elhoztam kérem a feleségemet, éppen a múlt nyáron volt hetven éves, ó ha lop és lecsúszjak, nem baj, ugysis csak pár rövid evecskéje van hátra...

Ez a kis história is bizonyítja, hogy az érkölesi paragrafusok nem valami nagyon ismertek a szlavo nép előtt.

Van sok hibája a horvátoknak, de van ényé is; valóságos, sőt tán túlságosan is azok, de erre szükség is van, mert a tudatlan ember durvaságát mi szabóznánk meg, ha nem az Isten való felelem?! Másik ényéjük, hogy egymástól nem irigyeleknek semmit. Látfák, hogy egyformán nyomorultak, szegény örödgök mindnyájan. A jobbnódu meg ahiha nem segít a felebarátján.

A raki (pálinka) élvezete szinte korlátlanul hatatlan elterjedt s ha valami embertelenség is el követ a slavóniai benszülött magyars: hát hol bizonyos, hogy ittassan tette.

A magyart gyűlölik s ez a gyűlölet, melyre okatlan vezetőik tanítják őket, szinte verükben van. Ez a legnagyobb bűnik, de legnagyobb átok is. Mert ma már csak olyan vezető, tanító, pápák stb. akarnak, ki versenyt tudja velük gyűlölni mindazt, ami magyar.

Az iskolák voltakának hivatala arra, hogy a kultúra sugarait behatoljanak a sötét szlav koponyákba. Amde mikor ma is 25 kemény forintokat kap a tanító havonként, amiből meg Slavóniában sem lehet megélni, — nem valódiulhatik a tanítókat, mert 25 forintért tanítani nem, legfeljebb agítani lehet a magyarság ellen, mert ezért a polgártársakot egy kis melkés is kijár homi malic, csirke, nyul, vagy raki képeben. Ez ha nem is sok, de mégis valami s megbecsülésről a 25 forintos tanítór észéről!

KONTLER GYULA

— Mindenki, a ki ülő életmódot folytat, kiváló gondal ügyeljen arra, hogy rendszer legyen az emésztés! A természetes Ferenc József-keserűt gyorsan és biztosan szabályozza az emésztést és el van ismervé, hogy használata nem jár oly kellemetlen mellékhatásokkal és utóhatásokkal, mint a legtöbb emésztőszernél.

gömb nem képes, tehát 400 méterre sohasem fog emelkedni. Ha viszont a beborult ég alatt a gáz lehűlése következtében a tervezett átlagos magasságnál mélyebbre akarna a gömb süllyedni, akkor a kötélekből a tervezetnél hosszabb darab lógna le és hurocattani a földön, azáltal pedig a suly kevesebb lenne. Ha pedig a suly kevesebb, magánól értődik, hogy a gömb ismét emelkedni fog, mert emelkednie kell.

A kitűzött napon az Oernen (Sas) körül izgatottan járt-kelt az a néhány ember, aki Andree felszállásával csak némi összefüggésben is állott. Mindenekelőtt két társ: Strindberg és Fränkel, továbbá egynéhány tudós, aki nem sajátja az utat a Spitzbergákra megtenni; végül a munkások, akiknek azonban már nem volt dolguk. Dobogó szívvél álltak körül a csúrt és várták a leggömb felszállását, illetve a megfelelő erjei deli szélet. Hiába várták, nem jött.

Napról-napra kevesebbedt a remény és fogott a türelm. Vegre emult a nyár; a déli szeleket ez évben többé nem lehetett remélni és az expedíció ez evre lemondott a kísérletéről. A leggömböt kiirítotték és leszerelték; elpaktokt mindent jóvá nyárra, és valamennyien hazatértek Svédországba.

1897. májusban Andree és két társ: Strindberg és Fränkel már ismét a Dánok szigetén, a Spitzbergákon voltak és lázasan készültek a

Képviselőtestületi közgyűlés.

Megalakul a fűrdő-főszénvántársaság.

A város lesz a fűrdő-főszénvényes.

— Saját tudósítónktól. —

Alsórendva város képviselőtestülete szombaton délután közgyűlést tartott. A tárgyszorokat legkiemelkedőbb pontja a fekete-éri fűrdő teszteléségyében kiküldött bizottság jelentése volt, a mely elé nemcsak a képviselőtestület tagjai, hanem a város egész lakossága élénk érdeklődéssel néztek. Ez a nagy érdeklődés indokolt is akkor, midőn régi fűrdőnk elvesztéséről s ennek helyébe egy új fűrdő létesítéséről van szó.

Mint ismeretes olvasónk előtt, a képviselőtestület — mikor nyilvánvaló lett, hogy az érmenztési munkálatok örökre megfosztanak bennünket a fekete-éri fűrdőstől — kiküldött egy bizottságot, melynek a fűrdő-kérdés megoldása volt a feladata. Ez a bizottság egy vélt legegyszerűbben megoldhatni a kérdést, hogy a város a jelenlegi fűrdőkabinok helyén ássáson egy bizonyos hosszúságú és szélességű medencét, azt köveztesse s ki építtesse körül kabinokkal, melyeket aztán a fűrdőni szándékozók csekély díj ellenében vehetnének igénybe. A terv szerint a medence egyik oldalán állandóan be-, a másik oldalán pedig kifolyó a víz, ug. hogy a medence tartalma folyton friss lenne. A hőlgyek hagyományos természetességét pedig akként vélt megvédeni a bizottság, hogy ajánlotta, jeltölje ki a város az időpontot, mikor vehetik igénybe a fűrdőt a nők és mikor a férfiak.

Tény és való, hogy praktikusabb és egyszerűbb módon megoldani a fűrdő kérdését, nem lehetett volna, pláne mikor a költséglet spórolni is kell. Mindössze talán annyiban volna jó változtatni a kész terven, hogy ki kellene kalkulálni, mennyivel kerülne többbe, ha a kabinok helyett egy fából épült, egyszerű fűrdőházat építenének, ami mindenesetre szebb látványt nyújtana, mint az örmlatan kabinok. A férfiak és nők fűrdősi idejének megállapítására nézve pedig azt hisszük, a közönség szempontjából célszerűbb volna, ha a medencét a víz szintje fölött egy deszkafallal választanák el s megjelölnék, hogy melyik lenne a medencének fűrdőhöznek a nők és melyiken a férfiak — bármikor. A fűrdő illetén való kettőosztását tekintve, jó volna, ha a medencét vala-

a felszállásra Jünius 28-án teljesen készen állt az Oernen, megtöltve hidrogénnal, és felszervele mindennek, éppen ugy, mintegy évvel előbb Andree óráról-órára várja az indulásra alkalmas déli szélet. 1897. július 27-én vasárnap délelőtt, érteles Hallel! és Hurrah! hangzik a csűr körül; beállított az erőteljes, úde, friss déli szél. Andree, Strindberg és Fränkel beszállnak a gondolába, meglöbögattják a svéd löbzőket, Andree megadja a jelet: „Egy! Kettő! Három!” Es a leggömb szízzel, res ugrással szökik fel a magasba. Mind magasabba, magasabba száll, de egyszersmind száguldova repül: egyenesen északnak, a Pólus felé!

A küsszú na közönség — tudósok, jó barátok, rokonok — dobogó szívvél, az izgatottságot könnyes szemmel néznek utánuk. Egy hang nem hallatszik. Mindenki el van bűvölve: nem a látványtól, hanem az esemény nagyszerűsége által létrehozott meghatottságotól.

Es mikor a leggömb e tünik a szemek előtt, akkor veszik észre — a legnagyobb meglepetéssel — hogy Andree minden reménye, minden bizodalma, hősiesn bítor válik az isának a gerinceit itt maradt Indulások efelejtették a gondolába betapasztani az uszálókötéket.

Andree, Strindberget és Fränkel nem látta többé soha senki.

— **Csendőrszánk köréből.** N e m e t h Albert járási őrmester, csendőrszánk vezetője, múlt héten megérkezett szabadságáról e földről a hivatalát.

— **Legett malom.** Pénteken este tűzet jeleztek a városunktól körülbelül 4 kilométernyire eső Felsőlakos községből. A község határában két esztendővel ezelőtt épült motorerőre berendezett malomhoz hiták a tűzőtűket, melyben kevéssel 8 óra után tűz keletkezett és esakhamar az egész drága berendezés és a malomban felhalmozott sok gabona és liszt lángban állott. Mire a tűzőtűk megjelenhettek, addigra az egész épület egyetlen nagy láng volt, úgy, hogy a tűz eloltására, jobban mondván az épület megmentésére gondolni sem lehetett. Ezért a tűzőtűk minden ügyekézte a kazán felrobbanásának megakadályozása fele irányult, mert egy esetleges robbanás nagy pusztítást vitt volna véghez. A kazánban lévő gáz kieresztése s ezzel a robbanás megakadályozása ugyiszólva az utolsó percben sikerült, de nem sikerült az oltságban résztvevőknek az a buzgalma, hogy a malomból valamit megmentsenek. Három és fél óra éget után az egész malom, a gépházával, összes berendezésével és a gabona- és lisztárktal együtt a lángok martaléka lett. Megmenteni csupán a nyersolajmotort lehetett, mert ezt a lángok nem bírták megemészteni. A nagy tűzet városunkból is igen jól lehetett látni. A malom, mely biztosítva volt, Vidá János felsőlakosi lakos tulajdonja volt. A tűz valószínűleg gyújtogatás folytán keletkezett.

— **Állatorvosok gyűlése.** Zalavármegye állatorvosai ma, vasárnap Nagykánizán érkeztelre gyűlnek össze. Az értekezleten, a melyen Augustinusz Gyula törvényhatóság főállatorvos fog előnöki. Alsólendvár Horvát Károly m. kir. járási állatorvos veszt részt. A gyűlésen szolgálati és állategészségi ügyek fognak tárgyalást alá kerülni.

— **Országos vásár.** Alsólendván e hó 21-én, csütörtökön, országos kirakodó és állatorvosvásár lesz.

— A **Vasárnapi Újság** december 17-iki száma a mostanában megüvölt művészeti kiállításokat ismerteti az érdekesebb műtárak bemutatásával; a Nemzeti Szalonról a kiállítások ismertetésével; a Nemzeti Szalon több képe is érdekes állatvilágokat mutatnak be: Ferenc Ferdinánd trónörökös pusztaszeri vadászata, jeleneteket a színház udvaránál; Földes Irén „Nincs tovább” darabjából s a nepoterné „Quo vadis”-ból; Prodanin famel repülését, új aviatikai mentőeszközöket, a Nobel-díj idején nyertes stb. A szépirodalmi rész csupa magyar, magas színvonalú és érdekes olvasmány: Kafka Margit általános filozófiai leltő regénye, Kázar Emil és Bán Ferenc novellái, Somlyó Zoltán verse. Egyéb közlemények: Alexander Bernát színházi cikkek, cikk és terkep a Dardanelláról, tárcák a hetről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb.

— A **Vasárnapi Újság** előfizetési ára negyedezre forint a „Világkronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadói hivatalban (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. szám) — Ugyanitt megrendelhető a „Képes Nép” — a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— **Tűzkörök októberben.** A központi statisztikai hivatal októberi fizete szerint az országban október havában 1353 községben 1776 tüzeset fordult elő 2809 károsulttal és 4,898 801 korona károszsgal. Ebből a szoros értelemben vett Magyarországra 1242 károsult község és 1648 tüzeset esik, 2725 károsulttal, 4,442 716 kor. károszsgal.

— **Postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése.** A karácsonyi és újve rendkívül csomagolagomány ideje alatt a küldemények késedelem nélkül kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen fontos előtt tartandók a következők: 1.) Pént, ezéskzt, más tárgyakal egybe csomagolni nem szabad. 2.) Csomagolásra falda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélybél súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használható. A pecsételéssel vésett pecsétanyag használható. 3.) A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, vagy erős lerezpapírra írható. Felette kívánatos, hogy a feladó nevést és lakását, továbbá a címat összes adatait felülő papírral legyen magában a csomagban is elhelyezze arra az esetre, hogy ha

a burkolaton levő címat leessen, elveszne, vagy pedig olvashatatlaná válne, a küldemény biztosság felbontása után a jeltett papírral alább a csomagot mégis kézbesíteni lehetessen. 4.) A csomagok tartalmát úgy a címatron, mint a szállítólevélben szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bácshe szló feléim szettek, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husmentit, szeszest italok stb.) tartalmazó csomagok címatraira, nemkülönben az ilyen csomagokhoz tartozó szállítóleveleken a tartalom minőség és mennyiség szerint kirandó pl. szalonra 2 kgr. egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

— **Pajor-féle „Határidő-napló”** (műszaki, pénzügyi és ügyvideti irodák részére) az 1912-ik évre kaphatók Bálkányi Ernő könyvkereskedésben Alsólendván.

Közzadáság.

A hadgasmazaporítás orosz módja. Oroszország egyes vidékén a dughamyakat eredeti módon készítik elő: nem ütelték el azokat, mint nálunk szokás, egészen, hanem kétféle, nagyobakat nyelgyle metszik, de úgy, hogy minden részén maradjon valamelyes a gyökere bocsajto alsó részéből. Ezeket a darabokat illetes elő nemhány napig hagynak száradni. Elitve esakhamar gyökereket bocsátanak és ép oly nagy hagnát nyernekel belőlük, mintha nem vágdalták volna fel azokat. Előnye ennek az eljárásnak az, hogy a hagnák nem magzanak fel.

A gabona izzadása. Ismeretes dolog, hogy a felrakottított friss gabona könnyen bomlelgeszik s izzad. Ilyenkor tenyleg hó fejlődik ki, szénszav és etteri olajok válnak ki, vagyis lassu egész folyamat áll be, mely fölföletlen anyagvesztéssel jár. Ezt csökkenthetjük a minimumig, ha a gabonát lehetőleg kiszáritjuk raktározók be száraz helyre; ha minél kisebb rakásokba, illetve szűkebb retekbe rakjuk, ha sűrűn átlapátoljuk s minél gondosabban szellőztetjük.

Alomszalma szeszázása. Az alomszalmát is ajánlatos szeszázni, mert így 35—40°-ot lehet megakartani. Másik előnye, hogy a vizez jobban felszívja az új ammoniakban a vesztéséget kisebb. A trágya tápusdusabb és az istálló levegője jobb marad. Továbbá könnyebb az istálló-tisztítás, a trágyadombban jobban elkerüvódik és hamarabb megüleprik a trágya. A kocsiara való föl- és lerakása is könnyebb és a földön is hamarabb szétterül. Állantásaita is egyenletesebb és könnyebben oszlanak indul, mert egyenletesebben elkerüvődik és a tápanyagok rendszeresebben megoszlanak a földön.

Nagy fák ültetése. Gyakran előfordul, hogy oly helyet, melyen szép és kínótt fák állanak, más célra akarunk használni s a fáknek eltávolítása válik szükségessé. A fáknek eltávolítása a következőképpen történik: A fák kiásatása előtt a csavak nagy részét levágjuk, úgy, hogy a fák levelei s levélvénylek s a levelek igény csekély levez maradjon, kivéve az egyes ágak csucseit, hol egy-két levelet teljesen épésgben kell hagyni. E megnyírásból után a fát 15—20 napig bántalanul hagyjuk, avégből, hogy a vedkervegés ismét helyreállítsék. Ezután a fa körül a gyökere egész terjedelmében a föld felásatás s a gyökere kibontatnak. Erre a legnagyobb előnyözzel megtörténik az átszállítás az új helyre, miközben a gyökereket — hogy meg ne sérüljenek — számalva, vagy fonyoknyál beföldjük s így beaduk. Az újonnan beásott fát meg kell támasztani s többször jól megöntözni.

Véletelés. A vért, mely a háztartásban összegyüvöl, elhasználhatjuk baromti-ételestere. A kácsa körökkel vagy darával keverve igény szereti. Ha tyúkossal akarjuk föletetni, süntünk be főzes után éppen úgy, mintha vért húrkat akaránk belőle csinálni. Ha nagyobb tömeg vért forralunk be, ajánlatos minden tíz liter vértíz 1 gramm formidint beverni, mert az így kezezt vért jobban ellát. A vérbarkat hirtelen a nagy légeny-tartalmú foga előnyösen befolyásolja a jólétekedést. Sohasem kell azonban tisztán etetni, hanem háromszor annyi más abrakkal keverni. Rövidség okáért igény sűrű zabbak öntik a vért, felőzik és mikor megszáradt, ott a zabbak porrá zúsdak. Tápáló értéke vetekedik a húsvél.

6394 911. tkv. sz.

Árverési hirdetés kivonata

Az alsólendvai kir. járásbírósg, mint tkvi hatóság közhíre teszi, hogy dr. Chikó Sándor végrehajtónak Szunyogh Páiné Nemeth Réchel reszkei lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a zalaezszerégi kir. törvényszék (alsólendvai kir. járásbírósg) területén levő a reszkei hatáiban fekvő:

1. a reszkei 20. sz. tkjében A. 1—4. sor. 257 b, 341 a., 522 b, 567 a. hrsz. a felvett (rét a zsbajpai dűlőben, szántó a sorétes dűlőben, szántó a rétyárok dűlőben, szántó a hosszúzudány ingatlanokra összesen 550 kor.;

2. az ottani 24. sz. tkjében A. 1—4—5. sor. 872,953 hrsz. a felvett (rét a hollócsertai dűlőben, rét a baksaajpai dűlőben) ingatlanok a 4. sor. szerint Szunyogh Páiné ültető részére 235 K.

3. az ottani 71. sz. tkjében A. 1—2—8. sor. 142, 144, 421, 572, 604, 819, 902 hrszámok alatt felvett (ház 68. szám alatt udvar, és kerttel a belteleken, szántó a belteleken, szántó a külsőkeles dűlőben, szántó a kerekdűlőben, szántó a külsőkeles-dűlőben, szántó a sárberék-dűlőben, rét a gáboréren) ingatlanoknak a B. 9. szerint ültető ültető részére együttes 659 korona;

4. az ottani 342. sz. tkjében A. 1. sorsz. 518 b. hrsz. a felvett (szántó a rétyárok-dűlőben) ingatlanok a B. 2. sor. szerint üganyót ültető részére 198 kor.;

5. az ottani 350. sz. tkjében A. 1. sorsz. alatt felvett (ház 21. sz. udvar- és kerttel) ingatlanok a B. 5. sor. szerint üganyót ültető részére 619 korona ezenmellé a megállapított kiállítási árban és pedig a 1. számú ingatlanokra a C. 3. sor. alatt a 3585 1890 tk. alatti végzéssel úgy, Kulsár Siviáné Nagy Verona javára bekebelezett tartási jog, illetve kikötmény teljes fentartásával, elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok

1911. december hó 18-án délelőt 9 órakor

Resznek községében a megállapított kiállítási árban alul is eladati fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserának 10%—al készpénzben vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ban jelzett árlóval számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt jog. miniszteri rendlet 8. §-ban kijelölt ötvenképes értékpapírral a kiállított kezehez letenni, vagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bantépénnek a bíróságnál előleges értesítésről kiállított szabályszerű elismervény álszolgáltatni.

A kir. bíróság tkvi hatóság.

Alsólendván, 1911. okt. 25.

Vidra, kir. bíró.

1189 1911. véghr. szám.

Arverési hirdetmény.

Spitz János végrehajtó javára a budapesti V. ker. kir. járásbírósg 1911. Sp. XIV. 969. sz. kielégítési végrehajtást és alsólendvai kir. járásbírósg 1911. V. 575.2. számú kiküldetést rendel végzése alapján hátr. 85 korona követelés s jár. kielégítésére Lendvavásárhely községben

f. évi december hó 22-én d. u. 2 órakor

és folytatlag Zsitók községben ugyanazon nap d. u. 4 órakor félruhaárak, tehén, borjú és egyéb ingóságok 2279 korona — fillér becserletben bírói árverés után fognak eladati a következő általános árverési feltételek mellett:

Ha a tárgy becserlete meg nem ígértetnek, az a kiállítási árban alul is a legelőbb ígéro által megvettnek jelentetik ki még akkor is, ha más árverelő által ígéro nem tetteit. Minden tárgy vétel-árza azonnal készpénzben fizetendő, melynek le-árza adatik. Ha a legelőbb ígéro a vételár azonnal nem fizetné, a tárgy azonnal újabb árveretnek s ez esetben a fizetést nem teljesítő árverelőnek a netaláni többletet igénye nincs, ellenben a netaláni kisebb összeget pótolni köteles és az arverés további folyamán részt nem vehet.

Kelt Alsólendván, 1911. december hó 6.

Havel Ede, kir. bír. vjhajtó

Karácsonyi ajándékot

nejenek vagy leányának **ne vegyen** addig, a míg

SCHRANTZ ELEK varrógép-raktárát Alsólendva, Báder-féle ház meg nem tekintette!

CENTRAL varró-BOBBIN gépek

felülmúlják az összes eddigi gyártmányokat egyszerűségükkel, tartosságukkal és olcsóságukkal!!

Legelősb bevásárlási forrás rőfös- és divat-árakban!

Elsőrendű árak! Jó kiszolgálás! Üzleti elv: Kevés haszon, nagy forgalom.

Fali-, előjegyzési- és tömb-naptárak az 1912-ik évrre

kaphatók BALKÁNYI ERNŐ könyv- és papirkereskedésében Alsólendván.

Lentiben egy ház

mely áll: négy szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, éleškamra, pince, istálló és kocsiszinből, s a háztelek egy része, mely csereszerződés alatt áll egy hold szántófölddel,

eladó.

Ár: 7500 korona, mely esetleg 3 éven belül is fizethető. — Bővebb felvilágosítást ad: Ambrus Sándor, Ujpest, Gyár-u. 63. a. kívül a karácsonyi ünnepek alatt Lentiben személyesen lehet érintkezni. 3-2

STOCK-COGNAC Medicinal

hivatalos ólomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható.

Camis és Stock

gőzüzemű gyárából

BARCOLA.

Kapható Alsólendván: FREYER LIPÓT csemegeüzletében.

Szives tudomásul!

A „Nagykanizsai Kerületi Munkásbiztosító Pénztár“ ügyeinek vezetésével Alsólendva területére engem bizott meg. Lakásom: Szentjános-utca, dr. Révay-féle villa.

OSZESZLY M. VICTOR

Hirdetmény.

A belatinczi uradalom 6 éve, azaz 1912—1918-ig bérbeadja a saját tulajdonát képező

besztercei uradalmi kompot.

Az árverés f. é. december 18-án reggel 9 órakor az uradalmi pénztári irodánál lesz. — Kiküldési ár 1960 korona, mely összeg 10% -át, mint óvadékot, az árverésben részt venni szándékozók az árverés megkezdése előtt a pénztárnál letenni tartoznak s ez az óvadék csak az árverés után adatik vissza.

Az uradalom fenntartja magának azt a jogot, hogy a legelőbbet ígérők közül szabadon válassz.

Az új bérő köteles a beígért bérösszeg egynegyed-részt, mint óvadékot, az urad. pénztárnál lefizetni, illetve már előbb letett óvadékját annyire kiegészíteni.

Belatinczi uradalmi pénztár.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pemetető cukorkáknál!

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozatlan RÉTHY-félet kerjünk, mivel sok hasonlatos utánczata van. Az eredetiek minden egyes csomagjában rajta van a „RÉTHY“ nev. — 1 doboz ára 60 fill. Mindenütt kapható.

6050

köz. hit. bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolja, hogy a

KAISER-féle Mell-Karamella három fenyővel

Köhögés

ellen legbiztosabban használhatók.

Csomagonként 20 és 40 fillért, dobozban 60 fillért

kapható Alsólendván Füss F. Nandor gyógyszerüzletében. 24-5

Kincses kalendárium

megjelent és 2 K-ért kapható

Balkányi Ernő üzletében Alsólendván.

Megbizható

szőlőoltványok

— a vevő által darabról-darabra átválogatható — kaphatók

Schwarz Emil

.. budaörsön ..

TAPOLCA (Zalamegye.)

Ugyanott sima és gyökeres hazai és amerikai SZŐLŐVÉSSZO is kapható.

• Mutatványszám ingyen! •

JÓ PAJTÁS

a legkedvesebb képes gyermeklap.

Franklin-társulat
Szerkesztőbizottság

Felelős: BÉNYÓCSI ELEK

Kiadóhivatal
FRANKLIN-TÁRSULAT
Budapest, IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetni lehet a kiadóhivatalban és minden könyvkereskedésben. Előfizetési ár az évszámra: 2 K. 50 F.

• Mutatványszám ingyen! •

Fizessen elő a Vasárnapi Ujságra!

A VASÁRNAPI UJSÁG

a legrégebb, legkedveltebb illusztrált hetilap.

ÖTVENNYOLCZADIK ÉVFOLYAM

Szerkeszti HOITSY PÁL.

Előfizetési ára: egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Mutatványszám ingyen.

Előfizetéseket elfogad

a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatala (FRANKLIN-TÁRSULAT)

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Kicsinek, nagynak

legalkalmasabb =
KARÁCSONYI
AJÁNDÉK

egy könyv.

Képeskönyvek, mesés-
könyvek, ifjúsági iratok,
regények, szakács- és
önszámoló könyvek stb.

legolcsóbb beszerzési forrása

Balkányi Ernő

könyvkereske-
dése ALSÓ-
LENDVÁN.

Ugyanott nagy raktár diszleवल-
papirokbán, tintatartókban, ír-
mappákban, írószerekben stb. stb.

MAYER ÖDÖN, ALSÓLENDVA

ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ (Főut, Balkányi-féle házban.)

52-4

Legjobb gyártmányu fali és zsebórák
3 évi jótállással kaphatók.

Arany és ezüst ékszerek s kina-
ezüst dísz tárgyak dús választéka.

Órajavitások pontosan eszközöltetnek.

Legszébb hangu és legjobb gyártmányu beszélőgépek és lemezek kaphatók.
Mindennemű látszerek és időmérők.

SCHMIDT EDE

ZONGORATERME

- CSAKTORNYA. -

AJÁNLJA ELSŐRENDŰ MINŐSÉGŰ
ZONGORÁIT ÉS HARMONIUMAIT A
- LEGMODERNEBB KIVITELBEN. -

Zongorák . . . már 500 koronától feljebb.
Harmoniumok . . . 150 „ „
Czimbalmok . . . 100 „ „

Következő világhírű cégek raktára: Bösendorfer, Oeser,
Ehrbar, Förster, Schmiedrel & Kunz, Laubberger & Gloss,
Malivanek, Dörr, Mannborg, Kotykiewicz, Weidig, Petrof,
Chmel, Pemetschke, Koch & Korselt, Steingl.

Igen olcsó átjászott hangszerek folyton kaphatók. Régieket
átcserelek újra. — ZONGORAKÖLCSÖNZÉS. — Részletfizetés
áremelés nélkül. 52—31

EPPINGER SAMU

gőzmalomtulajdonos Alsólendván

Értesitem a t. gazdákat és földbirtokos
= urakat, hogy saját házámnál =
az összes gabonaneműeket

bármilyen mennyiségben, mindenkor a
legmagasabb árért vásárolom.

52—15

EPPINGER SAMU.

Elsőrendű minőségű, 2 méter
hosszu, tölgyfából faragott

szőlőkarók

kaphatók MAYER ÖDÖNNÉL
Alsólendván. 15—4

A karók megtekinthetők az eladónál, vagy
Blau Sándor vasúti vendéglősnél, ahol a
raktár van.

BUTOR!!

Asztalos és kárpítozót,
valamint vas- és rézbu-
torok nagy raktára.

Schwarcz Lipót Varasd.

Legolcsóbb, legelőnyösebb be-
vásárlási forrás teljes menyasz-
szonyi kelengyék, szállodák, ven-
dégelők és magánosok részére.

52—46

Képes mintakönyv kívánatra ingyen!

Névjegyek, meghívók

legszebb kivitelben jutányosan s gyorsan készülnek
Balkányi Ernő nyomdájában Alsólendván.